

Byla C-691/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. lapkričio 18 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour de cassation (Prancūzija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. lapkričio 10 d.

Kasatorės:

Cafpi SA

Aviva assurances SA

Kita kasacinio proceso šalis:

Enedis SA

---

1. Ginčo dalykas ir faktinės aplinkybės

- 1 2010 m. liepos 28 d. dėl elektros paskirstymo sistemos neutralios grandinės sutrikimo sukulto viršįtampio sutriko vieno bendrovės *Cafpi* filialo elektros prietaisų veikimas.
- 2 Bendrovė *Cafpi* ir jos draudikas *Aviva assurances* siekia, kad elektros energijos paskirstymo sistemos operatorė bendrovė *Enedis* būtų pripažinta už tai atsakinga ir teisminiu keliu reikalauja iš jos savo patirtos žalos atlyginimo.
- 3 Bendrovė *Enedis* nurodo, kad jai taikytinos tik atsakomybės už gaminius su trūkumais taisyklės (*Code civil* (Civilinis kodeksas) 1245 – 1245-17 straipsniai), įskaitant trejų metų senaties terminą (Civilinio kodekso 1245-16 straipsnis), kuriuo ji rėmėsi prieštaraudama ieškiniui dėl žalos atlyginimo.
- 4 2018 m. liepos 6 d. sprendimu [pirmosios instancijos] teismas atmetė galimybę taikyti Civilinio kodekso 1245 ir paskesnius straipsnius, bet taip pat atmetė prašymus iš esmės.

- 5 2020 m. vasario 6 d. sprendimu *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas) panaikino tą sprendimą. Pirmiausia jis priminė, kad pagal atsakomybės už gaminius su trūkumais taikymo tvarką atsakingas gamintojas yra, be kita ko, galutinai pagaminto gaminio gamintojas. Jo teigimu, galutinis produktas yra tas, kuris yra paruoštas platinti. Šioje byloje, be kita ko, bendrovės *Électricité de France* gaminama elektros energija nėra galutinis produktas, nes ji yra aukštos įtampos, todėl netinkama vartoti. Bendrovė *Enedis* ją perdirba, kad galėtų ją paskirstyti galutiniam vartotojui. Iš to apeliacinis teismas padarė išvadą, jog bendrovė *Enedis* yra galutinio produkto, skirto platinti vartotojams, gamintoja, taigi turi gamintojo statusą. Todėl jis nusprendė, kad taikytina atsakomybės už gaminius su trūkumais tvarka ir kad bendrovių *Cafpi* ir *Aviva* ieškinys yra nepriimtinas dėl senaties.
- 6 Bendrovės *Cafpi* ir *Aviva* pateikė kasacinius skundus dėl šio sprendimo. Jos tvirtina, kad apeliacinis teismas, pripažindamas bendrovės *Enedis* gamintojos statusą, pažeidė Civilinio kodekso 1245-2 ir 1245-5 straipsnius, kuriais į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 85/374/EEB dėl atsakomybės už gaminius su trūkumais.

2. Nagrinėjamos nuostatos

1985 m. liepos 25 d. Tarybos direktyva 85/374/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo, iš dalies pakeista 1999 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/34/EB.

- 7 1 straipsnyje nustatyta:
„Gamintojas atsako už žalą, atsiradusią dėl jo gaminio trūkumų.“
- 8 2 straipsnyje nurodoma:
„Šioje direktyvoje „gaminys“ reiškia visus kilnojamuosius gaminius, net jei jie įtraukti į kitą kilnojamąjį ar nekilnojamąjį gaminį. Į gaminio sąvoką įeina elektra.“
- 9 Mus dominančioje 3 straipsnio dalyje nurodyta:
„1. „Gamintojas“ yra galutinai pagaminto gaminio <...> gamintojas.“

Prancūzijos Code civil (Civilinis kodeksas)

- 10 Civilinio kodekso 1245-1 –1245-17 straipsniuose išdėstytos nuostatos, kuriomis į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 85/374/EEB.

3. Šalių argumentai

1. *Bendrovės Caffi ir Aviva*

- 11 Bendrovės *Caffi* ir *Aviva* teigia, kad bendrovė *Enedis* yra energijos platintoja, o ne gamintoja. Jos teigia, kad bendrovė *Enedis* yra jos eksploatuojamos ir prižiūrimos elektros energijos paskirstymo sistemos operatorė ir kad ji turi pareigą tik skirstyti įvairių gamintojų, visų pirma bendrovės *Électricité de France*, gaminamą elektros energiją. Jos tvirtina, kad gamybos ir paskirstymo veiklos atskyrimas buvo nustatytas 1996 m. gruodžio 19 d. Direktyva 96/92/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, o vėliau – 2003 m. birželio 26 d. Direktyva 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančia Direktyvą 96/92/EB.
- 12 Bendrovė *Enedis*, kaip elektros energijos sistemos operatorė, yra atsakinga už elektros energijos gamintojo gautos energijos perdavimą ir paskirstymą ir vien dėl to, kad pakeičia perduodamos elektros energijos įtampos lygį, ji netampa naujo galutinai pagaminto produkto – perduodamos elektros energijos, kuri skiriasi nuo jai tiekiamos elektros energijos – gamintoja.
- 13 Bendrovės *Caffi* ir *Aviva* pabrėžia, kad pagamintą elektros energiją iš tikrųjų galima vartoti, nesvarbu, kokia jos įtampa, jeigu ją priimanti sistema yra pritaikyta tokiai įtampai atlaikyti. Jos tvirtina, kad elektros energijos sistemos operatoriaus įsikišimo nustatant perduodamos elektros energijos įtampos lygį nepakanka, kad jis įgytų naujo produkto, kuris būtų atskiras, gamintojo statusą, nes bet kuris vartotojas gali, panaudojęs transformatorius, įjungti žemos įtampos prietaisus.

2. *Bendrovė Enedis*

- 14 Bendrovė *Enedis* tvirtina, kad pagal atsakomybės už gaminius su trūkumais nustatymo tvarką sąvoka „gamintojas“ yra savarankiška sąvoka, nepriklausanti nuo sąvokos „energijos gamintojas“, kaip ji suprantama pagal teisės aktus dėl Europos energetikos rinkos.
- 15 Pagal atsakomybės už gaminius su trūkumais tvarką gamintojas yra tas, kas visuomenei siūlo naudoti ar vartoti tinkamas prekes. Elektrinėse pagaminta labai aukštos ar aukštos įtampos elektros energija nėra tinkama vartoti, tad paskirstymo sistemos operatoriumi ją transformuojant į vidutinės ar žemos įtampos elektros energiją, ta elektros energija tampa produktu, kurį vartotojai gali naudoti arba vartoti. Darytina išvada, kad paskirstymo sistemos operatoriaus transformuota elektros energija yra galutinis produktas, kurio gamintojas yra šis operatorius.

4. *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) vertinimas

- 16 Kasaciniame skunde keliamas klausimas, ar elektros energijos paskirstymo sistemos operatorius, kuris pakeičia elektros energijos įtampą, siekdamas ją

paskirstyti galutiniam vartotojui, turi būti laikomas elektros energijos „gamintoju“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 85/374/EEB.

- 17 Generalinis advokatas prašo panaikinti apeliacinio teismo sprendimą. Jis pažymi, kad bendrovės *Enedis* pripažinimas gamintoju prieštarauja įvairiose elektros energijos vidaus rinkos direktyvose nustatyto elektros energijos sektoriaus organizavimo pagrindiniams principams. Jis priduria, kad pripažinimas, jog bendrovė *Enedis*, kuri nėra elektros energijos gamintoja, kaip tai suprantama pagal *Code de l'énergie* (Energetikos kodeksas) ir elektros energijos vidaus rinkos direktyvas, turi tokį statusą pagal Civilinį kodeksą ir Direktyvą 85/374/EEB, kuri juo perkelta į nacionalinę teisę, būtų nesuderinamas su teisės aktų aiškumo ir suprantamumo reikalavimu. Jis taip pat teigia, kad apeliacinio teismo analizė skatina išskirti dvi skirtingos elektros energijos kategorijas: elektros energiją, kaip „žaliavą“, pagaminamą ir perduodamą perdavimo tinklais, ir elektros energiją, kaip „galutinai pagamintą produktą“, platinamą paskirstymo sistemoje, nors Civilinio kodekso 1245-2 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad elektros energija yra produktas, skirtumas nedaromas. Galiausiai jis pabrėžia, jog ši analizė prieštarauja įvairių sektoriaus subjektų sutartinių ir ekonominių santykių realumui, nes skirstomųjų tinklų operatorius negali gaminti elektros energijos iš pirminės žaliavos, kurios neįsigijo, o be to, jis neparduoda šios elektros energijos, nes vartotojas ją perka iš tiekėjo.
- 18 Bylą iš esmės nagrinėję Prancūzijos teismai, kuriuose buvo pareikšti ieškiniai dėl bendrovės *Enedis* atsakomybės už viršįtampį, priėmė skirtingus sprendimus dėl taikytinos atsakomybės tvarkos.
- 19 Kitų Sąjungos valstybių narių teismai pasisakė už gamintojo kvalifikavimą. Taigi *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) nusprendė, kad elektros energijos paskirstymo sistemos operatorius turi būti laikomas gamintoju, kai tik reikšmingai pakeičia elektros energijos gaminį transformuodamas jos įtampą, kad ją galėtų naudoti galutinis vartotojas (2014 m. vasario 25 d. Sprendimo VI-ZR 144/13 12–17 punktai).
- 20 Vis dėlto toks aiškinimas nėra akivaizdus ir neaišku, ar jį priimtų visi Europos Sąjungos teismai. Iš tikrųjų toks elektros energijos paskirstymo sistemos operatoriaus pripažinimas gamintoju gali būti nesuderinamas su direktyvomis dėl Europos elektros energijos rinkos, visų pirma su 1996 m. gruodžio 19 d. Direktyva 96/92/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, 2003 m. birželio 26 d. Direktyva 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančia Direktyvą 96/92/EB, ir 2009 m. liepos 13 d. Direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančia Direktyvą 2003/54/EB. Iš tikrųjų šiose direktyvose nustatyta, kad perdavimo ir paskirstymo sistemų operatoriai turi būti nepriklausomi nuo konkurencijai atviros elektros energijos gamybos ar tiekimo veiklos. Būtent taikant šiuos Prancūzijos teisės aktus 2004 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymu Nr. 2004-803 buvo nustatytas įpareigojimas suskaidyti *Électricité de France* grupę ir įsteigti naują bendrovę, kuri vykdytų viešojo paskirstymo tinklo valdymo

veiklą, t. y. bendrovę ERDF (*Électricité Réseau Distribution France*), kuri tapo *Enedis*, įsteigtą 2008 m. sausio 1 d.

- 21 Taigi kyla klausimas, ar elektros energijos paskirstymo sistemos operatorius gali būti laikomas „gamintoju“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 85/374/EEB 3 straipsnį, nes jis susijęs su gamintojo tiekiamos elektros energijos įtampa, siekiant ją paskirstyti galutiniam vartotojui. Šiuo klausimu siekiama nustatyti, ar elektros energijos „gamintojo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnį, reikia aiškinti atskirai nuo elektros energijos gamintojo ir tiekėjo sąvokos, kaip ji suprantama pagal direktyvas dėl elektros energijos vidaus rinkos.
- 22 Taigi reikia pateikti klausimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

5. Prejudicinis klausimas

- 23 Taigi *Cour de cassation* pateikia tokį klausimą:

„Ar 1985 m. liepos 25 d. Tarybos direktyvos 85/374/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių atsakomybę už gaminius su trūkumais, derinimo 2 straipsnį ir 3 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad elektros energijos paskirstymo sistemos operatorius gali būti laikomas „gamintoju“, kai jis pakeičia tiekėjo elektros energijos įtampos lygį, siekdamas paskirstyti ją galutiniam vartotojui?“